

53. møde.

Onsdag den 19. januar kl. 13.

Formanden:

Medlem af folketinget *K. B. Andersen* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke regelmæssigt vil kunne give møde i tinget i mindst 1 måned, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 25. januar 1977 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Medlem af folketinget *Erhard Jakobsen*, der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har meddelt mig, at han fra og med den 20. januar 1977 atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Abels*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til justitsministeren af Wamberg.

(Forespørgsel nr. VIII. Anmeldt 14/1 77).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Steen Folke* (VS) til arbejdsministeren:

»Med hvilken begrundelse kan ministeren hævde, at pædagogmedhjælpernes normalt varslede strejke i København er et »ulovligt kampskridt«, samtidig med at ministeren erkender, at der ikke »principielt er noget til hinder for, at der kan iværksættes kollektive kampskridt med henblik på gennemførelse af en overenskomst?«

(Spm. nr. 211).

244 Ft

Skriftlig begrundelse.

Arbejdsministerens skrivelse af 7. januar 1977 til Københavns kommune vedrørende pædagogmedhjælpernes strejke i de københavnske daginstitutioner er i usædvanlig grad selvmodsigende og forplumrende. Det er ikke sært, at skrivelser har spredt forvirring i stedet for at bringe afklaring, og man kan ikke frigøre sig for en mistanke om, at skrivelserns virkning er tilsigtet.

Ministeren erkender, at der ikke »principielt er noget til hinder for, at der kan iværksættes kollektive kampskridt med henblik på gennemførelse af en overenskomst«. I det konkrete tilfælde blev strejken normalt varslet af Dansk Kommunal Arbejderforbund, en måned før den startede.

Ministeren påstår, at de københavnske pædagogmedhjælpere må være omfattet af loven af 11. marts 1975 om forlængelse af kollektive overenskomster, til trods for at der ikke hidtil har eksisteret nogen overenskomst på dette område.

Men selv om denne tvivlsomme fortolkning skulle være holdbar, er det ikke tilstrækkelig begrundelse for følgende afsnit i skrivelseren:

»Det skal imidlertid bemærkes, at indgåelse af en overenskomst med et indhold, der går ud over, hvad der ville kunne opnås gennem en ændring af de hidtil gældende bestemmelser efter de i lovens paragraf 2 indeholdte retningslinjer, efter arbejdsministeriets opfattelse må betragtes som en omgåelse af overenskomstforlængelsesloven – bl. a. med den virkning, at iværksættelse af arbejdsstandsning til støtte for krav om indgåelse af en sådan overenskomst må anses for at være et ulovligt kampskridt.«

I betragtning af, at de københavnske pædagogmedhjælpere er en ekstremt lavt lønnet gruppe – med timelønninger på 12–20 kr. – som ikke hidtil har haft overenskomst, og som har afgivet normalt varsel for deres strejke, kan ministeren ikke forsvare at tilslutte sig »arbejdsministeriets opfattelse«, citeret ovenfor.

Arbejdsministeren (*Erling Jensen*):

Jeg synes, det måske kan virke lidt forstemmende, når det i begrundelsen for spørgsmålet insinueres, at arbejdsministeriet ved affattelse af sin skrivelse af 7. januar 1977 om pædagogmedhjælperkonflikten ligefrem skulle have tilsigtet at sprede forvirring og uklarhed over hele denne sag. Jeg skal da gerne erkende, at sagen juridisk set ikke er helt enkel, og at skri-

[Arbejdsministeren.]

velsen derfor godt kan være lidt vanskelig tilgængelig, især naturligvis for dem, der ikke er fortrolige med dette område, og helt specielt for nogle, som måske ligefrem måtte ønske at misforstå min udtalelse.

Sagen er jo, at jeg netop ikke har udtalt mig om det konkrete kampskridts lovlighed, men netop har henvist til arbejdsretten, som er det eneste kompetente organ i sådanne spørgsmål. Derimod er der i arbejdsministeriets skrivelse af 7. januar i år gjort rede for, hvilke generelle regler der efter vor opfattelse må gælde i sådanne sager. Ministeriets synspunkt er det, at lovligheden af et kollektivt kampskridt i et tilfælde som det foreliggende afhænger af, om der aktioneres for en overenskomst, der holder sig inden for, hvad der kunne være opnået inden for rammerne af overenskomstforlængelsesloven, eller ej. Men som sagt ligger kompetencen til at afgøre spørgsmål om aktioners lovlighed alene hos arbejdsretten, hvis afgørelser er endelige.

Her hører sagen nu hjemme, og her har jeg forstået at der i meget nær fremtid vil blive taget stilling til det konkrete spørgsmål.

Steen Folke (VS):

Ministerens svar bidrager unægtelig ikke meget til at skabe klarhed over, hvad meningen egentlig var med det brev, som ministeren udsendte, og som jo i hvert fald har skabt forvirring, en forvirring, jeg må indrømme man ikke kan undgå at få mistanke om har været tilsigtet, når man ser på, hvor mærkværdigt brevet var udformet.

Arbejdsministeren erkender, at der principielt intet er til hinder for en strejke som den, pædagogmedhjælperne er i gang med i København med det formål at få oprettet en overenskomst. Men så påstår ministeren, at det afgørende er, hvad kravene til overenskomsten består i. En overenskomst, som går ud over det, der er forudsat i loven af 11. marts 1975 om forlængelse af kollektive overenskomster, må ifølge ministeren betragtes som en omgåelse af loven, og så må man forstå, at det også dækker dette område, uanset at pædagogmedhjælperne ikke har haft nogen overenskomst, som skulle forlænges. Ministeren hævder herudfra, at en aktion til støtte for en sådan overenskomst må betragtes som ulovlig, uanset om den er en normalt varslet konflikt, sådan som pædagogmedhjælpernes konflikt jo er det.

Men så må jeg spørge ministeren: hvor meget må pædagogmedhjælperne have lov at kræve i løn? Som bekendt er der tale om et ekstremt lavt lønnet område, hvor de nugældende lønninger er af størrelsesordenen 12–20 kr. Dansk Kommunal Arbejderforbund har som bekendt krævet den normale mindsteløn for forbundet, nemlig godt 30 kr. i timen. Man må forstå på ministerens skrivelse, at det må pædagogmedhjælperne ikke aktionere for. Hvor meget må de så aktionere for? Må de aktionere for at få 20 kr. i timen, 23 kr., 25 kr., 28 kr.? Hvor er grænsen mellem de retmæssige og de uretmæssige krav? Det er jeg sikker på at både de aktionerende og DKA vil være taknemlige for at få svar på.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Allerførst vil jeg godt understrege, at jeg ikke finder, at denne sag under nogen omstændigheder hører hjemme i folketinget, men at den hører hjemme i den arbejdsret, der nu behandler den. Hr. Steen Folke synes at have det modsatte standpunkt, og det må være hr. Steen Folkes egen sag.

Hr. Steen Folke vil gerne i denne sal have afgjort spørgsmålet om en konflikts lovlighed eller ulovlighed. Det ved hr. Steen Folke jo godt han ikke skal have, og det håber jeg ikke hr. Steen Folke går ind for. Det afgøres af arbejdsretten.

Hr. Steen Folke vil gerne have en vejledende udtalelse fra mig om beløbsstørrelser. Det ved hr. Steen Folke jo godt han ikke skal have, for så ville det være mig, der opkastede mig til dommer i denne sag, og det ønsker jeg ikke.

Jeg er blevet bedt om at svare på et generelt spørgsmål om forlængelseslovens omfang. Det er det min pligt at gøre, for det er en lov, der hører hjemme under arbejdsministeriet. Det har jeg gjort. Ikke andet og ikke mere. Den konkrete sags afgørelse har jeg peget på kun kan ske i arbejdsretten.

Steen Folke (VS):

Ministeren må altså meget undskylde mig, men arbejdsministeren har rent faktisk blandet sig i denne konflikt ved at sende den skrivelse ud, som blev sendt ud som svar på forespørgslen fra Københavns kommune. Ministeren kunne formentlig udmærket have sagt det samme, som han nu med forargelse siger over for mig, nemlig at det var et spørgsmål, han ikke ønskede at blande sig i, og som måtte

[Steen Folke.]

være en rent arbejdsretlig sag, så længe arbejdsretten ikke havde talt, at det var den suveræne myndighed i denne sag, og at ministeren derfor ikke ville udtale sig.

Men det gjorde ministeren ikke. Han udsendte rent faktisk en skrivelse, som gav udtryk for en række synspunkter på konflikten lovlighed. Nu siger ministeren, at han ikke vil afgive nogen vejledende udtalelser. Han ville gerne afgive de vildledende udtalelser, som lå i den skrivelse, der er udsendt.

Jeg mener ikke på den baggrund, det er rimeligt nu at afvise overhovedet at uddybe, hvad meningen var med den skrivelse, der blev udsendt.

Som et tillægsspørgsmål vil jeg gerne spørge, om ministeren er bekendt med, at Pædagogisk Medhjælper Forbund, PMF, gennem forskellige aktioner har opnået overenskomst på op til, jeg tror, det er 27 eller 28 kr. Mener ministeren, at en konflikt for det formål, altså lønninger af den størrelse, vil være i orden? Og som et tillægsspørgsmål vil jeg gerne spørge: ved ministeren, om det er korrekt, at forligsmand Sigurd Wechselmann under de lønforhandlinger, som brød sammen, mellem Københavns kommune, de aktionerende og DKA, ikke mente at kunne udsætte konflikten med henvisning til forlængelsesloven af 11. marts 1975, som ministeren påberåber sig i sit svar og nu igen her i dag?

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Til det allersidste kan jeg sige, at jeg ikke har haft nogen kontakt med forligsmanden, og det mener jeg også er korrekt ikke at have. Det håber jeg rigtignok også hr. Steen Folke mener er korrekt.

Derudover spørger hr. Steen Folke, om jeg er bekendt med, at der eksisterer relativt nye overenskomster på dette område, og dertil er svaret ja. Disse overenskomsters såvel som andre nye overenskomsters spørgsmål om overenskomststridighed eller ej kan jo ikke komme på tale, da der aldrig har været overenskomster i forvejen.

Derimod kan det komme på tale, om disse overenskomster er i overensstemmelse med forlængelsesloven, og det er bl. a. det, jeg går ud fra man i den konkrete sag nu afgør ved arbejdsretten. Jeg har haft forpligtelse til at udtale mig om et generelt spørgsmål om omfanget af en forlængelseslov, som ministeriet har

været med til at fremlægge. Det er min pligt. Det er ikke min pligt eller opgave at gå længere, og det har jeg derfor heller ikke gjort. Det er karakteristisk, at dagen i dag er præget af, at det er hr. Steen Folke, der ønsker at få mig til at lege opmand i denne sag, og det må jeg gå imod. Hr. Steen Folke bad mig undskylde; det gør jeg.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Edele Kruchow (RV) til undervisningsministeren:

»Vil ministeren tage skridt til bekæmpelse af tobaksforurening af luften i vore undervisningsinstitutioner, således at hensynet til ikke-rygere generelt kommer til at gå forud for friheden til at ryge, og således at undervisnings-søgende sikres, at undervisnings- og eksamenslokaler kan friholdes for tobaksrygning?«

(Spm. nr. 212).

Skriftlig begrundelse.

Hensynet til ikke-rygeres tarv bør på offentlige og offentligt støttede undervisningsinstitutioner medføre, at borgere, der sådanne steder modtager uddannelse, ikke tvinges til at opholde sig i lokaler, hvor der ryges.

Verdenssundhedsorganisationen har allerede i 1971 opfordret alle landes regeringer til at indføre rygeforbud i offentlige lokaler, og fra videnskabelig side er det bevist, at tobakstilrøget indeluft kan være forgiftet flere gange ud over den internationalt aftalte faregrænse.

Edele Kruchow (RV):

Mit spørgsmål til undervisningsministeren om at tage skridt til bekæmpelse af tobaksforurening i undervisningsinstitutioner, således at undervisnings- og eksamenslokaler kan friholdes for tobaksrygning, skyldes voksende forståelse for tobaksrygnings skadelige virkninger også for ikke-rygere, der kan være tvunget til at opholde sig i f. eks. undervisnings- og eksamenslokaler, hvor der ryges. Efter min opfattelse må der fra ministeriel side kunne udarbejdes retningslinjer, hvorefter hensynet til ikke-rygere generelt kommer til at gå forud for hensynet til friheden til at ryge hvor som helst.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg forstår fuldt ud det fremsatte ønske om, at det på offentlige og offentligt støttede ud-

[Undervisningsministeren.]

dannelsesinstitutioner sikres uddannelsessøgende ikke-rygere, at undervisnings- og eksamenslokaler kan friholdes for tobaksrygning. Jeg er personligt også positivt indstillet over for dette ønske, men mine muligheder for at udstede forbud mod rygning i undervisningslokaler ved offentlige eller offentligt støttede uddannelsesinstitutioner er stærkt begrænsede, da kompetencen hertil for store undervisningsområder henhører under andre instanser.

For folkeskolens og de kommunale og amtskommunale gymnasieskolels vedkommende henhører spørgsmålet om rygeforbud eller rygetilladelse således under ordensreglerne for den enkelte skole, der fastsættes af skolenævnet på den enkelte skole, ved gymnasieskolerne efter indstilling fra skolens samarbejdsudvalg.

Så vidt det er undervisningsministeriet bekendt, gives der aldrig tilladelse til rygning i undervisningstimerne, og hvor der er givet tilladelse til rygning uden for disse, kan tilladelsen være begrænset til visse tidspunkter på dagen og/eller til nærmere anviste steder i skolebygningen.

For private og selvejende skoler og uddannelsesinstitutioner, der drives med statstilskud, er dette ikke i sig selv tilstrækkeligt grundlag for, at jeg kan forbyde rygning i lokaler, der anvendes til undervisning. Ved statens videregående uddannelsesinstitutioner afgøres spørgsmål om rygetilladelse eller rygeforbud på den enkelte institution.

På forespørgsel ved to af de højere læreanstalter er det oplyst, at der ved den ene er rygeforbud ved almindelige forelæsninger og ved øvelser og anvendes forskellige lokaler for rygere og ikke-rygere ved skriftlig eksamen, og at der ved den anden er rygeforbud ved forelæsninger i store lokaler, men ingen generelle regler ved forelæsninger i mindre lokaler, og at der fra næste eksamen er indført rygeforbud ved skriftlig eksamen, hvis blot én eksaminand fremsætter ønske derom.

Undervisningsministeriet har for knap 4 år siden gjort institutionerne bekendt med en række hensyn, der taler for at forbyde rygning i undervisningslokaler med henblik på, at indførelsen af et sådant forbud overvejes. Det er mit indtryk, at der er en stigende forståelse for betydningen heraf.

Edele Kruchow (RV):

Jeg vil gerne takke undervisningsministeren

for den personlige positive holdning, men jeg kan ikke erklære mig fuldt ud tilfreds med følgerne deraf. Jeg mener dog, at der af undervisningsministeriet er udsendt et direktiv eller nogle retningslinjer f. eks. for, hvordan lærere skal forholde sig, når de tager ud med elever, der en skøn sommerdag befinder sig på en dejlig strand, hvor man får lyst til at gå i vandet. Det er jo klart, at det er en drukneulykke, der i sin tid afstedkom det. Der findes også visse regler for, hvem der må forestå fysikøvelser, for dér kan man jo også forestille sig forskelligt.

Det, at rygning er konstateret som værende virkelig sundhedsfarligt, burde medføre, selv om denne farlighed først viser sig langsomt og ikke ved eksplosioner af den ene eller den anden art, at man virkelig lyttede til, hvad WHO siger i den sag, og gik alvorligere og stærkere til værks. Det forbavser mig, at man ikke kan gøre det – man overlader jo ikke kommunerne hver især at lave deres færdselslov. Jeg mener altså absolut, der måtte kunne gås stærkere til værks, end man her har antyd det fra undervisningsministerens side.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Vi kommer vel her, når vi snakker om folkeskolen, i en af de karakteristiske situationer, hvor beslutninger, vi har lagt ud til decentral afgørelse, alligevel gerne skulle have nogle bestemte retningslinjer med fra centralt hold.

Vi må sige, at vi i undervisningsministeriet ikke har kendskab til, at man på folkeskolerne administrerer disse muligheder på en sådan måde, at vi har grund til at udstede et generelt forbud.

Som jeg sagde i mit første svar, har vi for knap 4 år siden udsendt en skrivelse, som argumenterede for, at man tog alvorligt på dette problem, og vi har ikke indtryk af, at man ikke har taget det alvorligt.

Hvad specielt angår prøverne i folkeskolen, mener vi, vi har en bemyndigelse til at indskærpe rygeforbuddet, og det vil vi gøre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Poulsgaard (FP) til ministeren for kulturelle anliggender:

»Mener ministeren, at det er betryggende for befordring af den kunstneriske kvalitet og kreativitet, som filminstitutets konsulenter i

[Poulsgaard.]

deres bedømmelser har til opgave at varetage, at hr. Søren Poulsen har fået manuskriptstøtte på grundlag af et manuskript, han så at sige har skrevet ordret af efter en vesttysk bog, og mener ministeren stadig, at Søren Poulsen har indsamlet et betydeligt materiale, og at Poulsen nu ønsker at samle disse indtryk?»

(Spn. nr. 215).

Skriftlig begrundelse.

På baggrund af Søren Poulsens udtalelser til B.T. den 11. januar 1977 synes det at være tilfældet, at Søren Poulsen har vildledt filminstituttet og ministeren, hvilket bør give ministeren anledning til nye overvejelser om ændring af loven, således at misbrug kan undgås.

Poulsgaard (FP):

Jeg havde nær sagt, at det er selvskabt plage, ministeren står med her. Allerede den 12. november 1975 stillede jeg det spørgsmål til ministeren, hvilke oplysninger ministeren kunne meddele om risikoen for, at danske skatteydere kommer til at betale for en film om Baader-Meinhof-gruppens kvindelige forgrundsfigur, og da fik jeg en sludder for en sladder.

Siden har der jo været skrevet spalte op og spalte ned om den film, og jeg står her med alle de dokumenter, men selv en del af det kan jeg ikke nå at læse op på 2 minutter. Baggrunden for mit spørgsmål er, at Søren Poulsen til B.T. den 11. januar 1977 indrømmer, at den bog, han har fået manuskriptstøtte til, er skrevet ordret af efter en tysk bog. Nu mener jeg naturligvis ikke, man kan forlange, at filminstituttet skal læse alle de bøger, der udkommer i hele verden, men man kan nok undre sig over, efter hvilke kriterier man uddeler støtten, når det kan gå så let til.

Derfor har jeg stillet mit spørgsmål til ministeren. Det kunne egentlig være meget interessant at få oplyst, om ministeren stadig mener, at Søren Poulsen har indsamlet et betydeligt materiale, og at Søren Poulsen nu ønsker at samle disse indtryk.

Så synes jeg også, det kunne være sjovt lige at citere det. . .

Formanden:

Ja men tiden er udløbet.

Poulsgaard (FP):

Nå, er den det.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

For at undgå mytedannelser er det nok rigtigt at sige, at der er tale om manuskriptstøtte til en mulig film og ikke tale om en film, som hr. Poulsgaard sagde det – måske af uvidenhed – der er altså ikke optaget én meter af filmen.

Dernæst er grundlaget for hr. Poulsgaards spørgsmål en artikel i B. T., hvori det siges, at Søren Poulsens manuskript så at sige ordret er skrevet af efter en tysk bog. På den baggrund har filminstituttet bedt Søren Poulsen om en kommentar til denne artikel og fået at vide, at den omtalte bog er en roman, at et afsnit i filmmanuskriptet, der handler om en retssag, indeholder et autentisk materiale, som findes optegnet dels i de officielle retsprotokoller, dels i den omtalte roman, og at alt andet i Søren Poulsens manuskript er fri digtning. Dermed falder grundlaget for hr. Poulsgaards spørgsmål væk..

I begrundelsen for sit spørgsmål anfører hr. Poulsgaard, at sagen bør give mig anledning til nye overvejelser om ændring af filmloven. Jeg har stillet mit forslag til ændring af loven, og det drøftes sammen med et konservativt forslag i øjeblikket i kulturudvalget.

Poulsgaard (FP):

Der er efterhånden mange modstridende oplysninger i denne sag. Ifølge den omtalte artikel, som Søren Poulsen i hvert fald mig bekendt har godkendt, er manuskriptet altså ordret skrevet af efter den bog, der hedder »Stjæl mig« på tysk. Nu kommer kulturministeren og siger, at det kun er visse ting, der er skrevet af, og at resten er fri digtning. All right, jeg ved ikke, hvem der har ret i det, for jeg har ikke læst bogen »Stjæl mig«. Men jeg vil gerne citere det, jeg ikke fik lov til før, nemlig følgende udtalelse om Søren Poulsen: »Søren Poulsen fryder sig i øvrigt over, at kulturminister Niels Matthiasen om manuskriptet til filmen har sagt, at det er et godt og sobert stykke arbejde. »Jeg synes, den udtalelse er morsom, når det i virkeligheden er skrevet af en mand, der er fængslet og anses for at være yderst farlig for de vesttyske myndigheder. Det er også morsomt, at manuskriptet premieres med støtte i Danmark . . . «.

[Poulsgaard.]

Ja, det kan Søren Poulsen selvfølgelig synes er morsomt, men vi er nogle stykker, der ikke synes, det er morsomt, og vi er nogle stykker, der simpelt hen ikke vil være med til dette her – nu skal jeg ikke bruge grimme ord, jeg plejer at være en pæn mand. Det er meget godt, at kulturministeren nu kommer her og siger, at han har stillet forslag om en ændring af filmloven, men vi kender jo kulturministerens indstilling til den slags ting: får kulturministeren sin vilje, fortsætter dette her uændret, og så har vi næste år og næste år igen de samme fuldstændig urimelige situationer, som vi dømmes skatteyderne til at betale for. Derfor synes jeg faktisk ikke, det var et svar på mit spørgsmål.

Så vil jeg gerne spørge om noget andet: vil ministeren foranledige, at vi nu bliver klar over, om det såkaldte Laila-projekt er ordret skrevet af efter den vesttyske bog, der oversat hedder »Stjæl mig«?

Formanden:

Jeg må henstille til spørgerne, at de holder taletiden, så har de lov til at sige omtrent, hvad de vil; dog med visse forbehold selvfølgelig.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg beklager, at hr. Poulsgaard ikke hørte efter, hvad jeg sagde. Jeg sagde, at en del var taget fra officielle referater fra retssagen, resten var fri digtning i manuskriptet.

Så vil jeg i øvrigt gøre den bemærkning, at hvis vi skal begynde at føre diskussioner i folketinget om avisartikler, om, hvad der står i forskellige middagsblade, bliver det ret besværligt. Jeg har ikke den samme tiltro til B.T., som hr. Poulsgaard åbenbart har fået nu. Hvis det i øvrigt var sådan, at alt, hvad hr. Poulsgaard bliver citeret for i dagspressen, var rigtigt, ville jeg dybt beklage det på hr. Poulsgaards vegne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Tange (FP) til forsvarsministeren:

»Vil ministeren drage omsorg for, at værnepligtige, der i dag får soldaterløn, ikke kan oppebære delvis løn hidrørende fra deres ansættelse i den offentlige sektor, mens de aftjener deres værnepligt?«

(Spm. nr. 217).

Skriftlig begrundelse.

Det er udslag af en umoralsk forskelsbehandling, at de værnepligtige, der før indkaldelsen var ansat ved det offentlige, modtager delvis løn, mens værnepligten aftjenes, og samtidig får soldaterløn. Efter soldaterlønnsindførelse savner ordningen om delvis løn for offentligt ansatte, der aftjener deres værnepligt, enhver skygge af saglig begrundelse, som måske førhen kunne anføres.

I dag burde alle værnepligtige soldater løningsmæssigt stilles lige, hvorfor ordningen er udtryk for grov forskelsbehandling over for f. eks. tømmerstammen, landbrugseleven, fiskeren, kontormanden i det private erhvervsliv, den studerende osv. Det offentlige kan samtidig spare et betragteligt beløb, hvis ordningen afskaffes.

Tange (FP):

En søn af en af mine bekendte kom ind som soldat her omkring den 3. januar i år. På den første orlov, han havde, berettede han med forargelse, at visse af de indkaldte, der var ansat i det offentlige, ved siden af soldaterlønnen fik delvis løn i den stilling, de havde, inden de kom ind som soldater.

Da jeg også er af den opfattelse, at det er forargeligt, at man skal stilles bedre over for sine kammerater, når man er inde som soldat, såfremt man har været ansat ved det offentlige, vil jeg henstille, at ministeren drager omsorg for, at de værnepligtige behandles ens økonomisk.

Forsvarsministeren (Orla Møller):

Som svar på det af hr. Tange stillede spørgsmål kan jeg oplyse, at der allerede er taget skridt til at afskaffe ordningen med delvis løn til offentligt ansatte under deres værnepligtstjeneste.

Da jeg i foråret 1976 over for finansudvalget foreslog gennemført en værnepligtssløn for værnepligtigt personel inden for den normale værnepligtstid på 9 måneder, var det på baggrund af en arbejdsgrupperapport om spørgsmålet. I arbejdsgruppens forslag om værnepligtssløn indgik bl. a., at de gældende regler om delvis løn til statsansatte under værnepligtstjenesten i henhold til en opretholdt bestemmelse i § 14 i lønnings- og pensionsloven af 1958 og tilsvarende overenskomstbestemmelser skulle tages op til overvejelse, idet det var et aftalespørgsmål i forhold til de berørte organisationer.

[Forsvarsministeren.]

Som bekendt tilsluttede finansudvalget sig forslaget om at gennemføre værnepligtslønnen fra den 1. april 1976, men således at lønforbedringen skulle ske i tre etaper, nemlig den 1. april 1976, den 1. april 1977 og den 1. april 1978. Der er derfor et stykke vej endnu, før de værnepligtige er oppe på fuld løn.

Den nuværende ordning med delvis løn fra det offentlige under indkaldelsen er som nævnt et aftalespørgsmål mellem finansministeren og tjenestemændenes centralorganisationer. Jeg er bekendt med, at finansministeren den 25. november 1976 har indgået aftale med tjenestemændenes centralorganisationer om, at der efter værnepligtslønnens indførelse skal ske fradrag i den delvise løn, der udbetales i statsstillingen. Denne modregning foretages fra tidspunktet for gennemførelse af første etape af værnepligtslønnen, dvs. fra den 1. april 1976, og ved beløbets fastsættelse er der taget hensyn til den stigning i værnepligtslønnen, som blev gennemført i forbindelse hermed.

Den endelige afvikling af ordningen i takt med værnepligtslønnens gennemførelse er endvidere et af de spørgsmål, der af finansministeren er optaget til forhandling med tjenestemændenes forhandlingsudvalg i forbindelse med aftalefornyelserne her i foråret 1977.

Tange (FP):

Jeg har jo kun grund til at sige ministeren tak for svaret, og jeg håber, at de forhandlinger, man har, hurtigt må føre til, at de unge, der indkaldes til aftjening af værnepligten, stilles ens.

Henning Philipsen (SF):

Foranlediget af ministerens svar til hr. Tange vil jeg tillade mig at stille ministeren et supplerende spørgsmål, nemlig: hvordan vil ministeren sikre, at der sker denne ligestilling af de indkaldte til forsvaret, når det forholder sig sådan, at adskillige private firmaer og institutioner i lighed med det offentlige yder en delvis løn i den tid, deres unge mennesker er indkaldt til militærtjeneste?

Jeg synes, det var rart at få dette forhold belyst, for man kan ganske vist fjerne lønnen fra de unge, der måtte være ansat ved det offentlige, men jeg vil næsten tro, at ministeren vil give mig ret i, at det vil være mere end svært for ministeren at forhindre, at private firmaer

og institutioner yder en ekstra løn, og så er der altså stadig væk en ulighed til stede.

Forsvarsministeren (Orla Møller):

Det er naturligt, at dette spørgsmål bliver bragt på bane, og det skal ikke være nogen hemmelighed, at det er et umuligt spørgsmål at løse, det er ikke bare vanskeligt, som hr. Henning Philipsen siger. Jeg har ingen muligheder for at gribe ind i private erhvervsituationer. Jeg har ingen muligheder for at gribe ind, hvor firmaer af forskellig art måske for at beholde en god arbejdskraft også yder en løn i tjenestetiden, så derfor vil der fortsat bestå en ulighed på dette område.

Jeg har imidlertid anset det for rimeligt, at man gik ind i en afvikling af det forhold, som vi har haft til drøftelse i dag, og så må man jo håbe på, at det dog kan smitte af i holdningen også hos andre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Kaj Hansen (DKP) til boligministeren:

»Vil ministeren nedsætte et uvildigt udvalg af sagkyndige til at undersøge alle forhold omkring byggeriet i Albertslund, herunder boligministeriets ansvar for godkendelse af bygningskonstruktioner og byggemetoder, som har medført store skader på husene?«

(Spm. nr. 219).

Skriftlig begrundelse.

Det vil være hensynsløst og urimeligt, at lejerne skal have store huslejeforhøjelser på grund af byggesjusk og mangelfulde bygningskonstruktioner, som de intet ansvar har for. Boligministeriets ansvar for godkendelse af dette byggeri må også indebære, at ministeriet er med til at holde lejerne skadesløse.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Jeg kan over for hr. Kaj Hansen oplyse, at en sådan undersøgelse allerede er i gang. En række firmaer, som har projekteret og opført byggeriet, er indstævnet i en særlig syns- og skønssag, og der er i øjeblikket en syns- og skønnsforretning i gang for at klarlægge forholdene omkring de konstaterede utætheder ved tagene; den skal klarlægge skadernes art, deres årsag og omfang.

Det firma, der har projekteret byggeriet, har indstævnet boligministeriet, Københavns magi-

[Boligministeren.]

strat og statsprøveanstalten til at møde som skønsindstævnte. Det skyldes, at der er anvendt to typer tagdækningsplader, krydsfinérplader, som er godkendt af boligministeriet og Københavns magistrat.

Der er altså allerede en undersøgelse i gang af uvildige sagkyndige, og da ydermere boligministeriet som nævnt også er indstævnet, kan jeg helt naturligt ikke tage initiativ til at nedsætte et andet udvalg med det samme formål.

Når udfaldet af den igangværende undersøgelse foreligger, må det retlige ansvar afgøres af domstolene.

Boligministeriet har ført tilsyn med byggeriet under opførelsen af hensyn til statens interesser som garant for realkreditlån i byggeriet, men tilsynet har ikke sigtet på, at staten skulle indestå for arbejdets forsvarlighed i enhver henseende.

Jeg håber og vil gøre, hvad der er muligt for, at den igangværende syns- og skønsforretning vil kunne afsluttes hurtigst muligt.

Sagen rejser imidlertid alvorlige problemer for beboerne, og jeg mener ikke, at arbejdet med at få manglerne afhjulpnet kan afvente en eventuel retssag om ansvaret for de konstaterede fejl ved tagene. Jeg er derfor indstillet på, så snart syns- og skønserklæringen foreligger, at tage initiativ til at sammenkalde alle implicerede parter for at få klarlagt, hvordan skaderne kan udbedres, og hvad det vil koste. Jeg mener, at det derefter må være helt afgørende at få arbejdet igangsat hurtigst muligt og sikre en i hvert fald foreløbig finansiering af udbedningsarbejderne.

Heri ligger naturligvis ikke noget løfte om, at staten vil kunne yde økonomisk støtte til finansieringen, det vil jo kræve en bevilling, men det er et tilsagn om at medvirke til at få arbejdet sat i gang, når problemerne er mere afklaret.

Kaj Hansen (DKP):

Dette spørgsmål til boligministeren er stillet ud fra en ærlig vilje til at hindre, at det bliver lejerne i Albertslund, der igennem store huslejeforhøjelser kommer til at betale for byggesjusk og fejlagtige bygningskonstruktioner, som de absolut intet ansvar kan have for.

Der er én ting, der er helt stensikker i denne sag, og det er, at lejerne intet ansvar har hverken for byggesjusk eller for forfejlede bygningskonstruktioner. Dernæst fortoner det sig

noget mere, hvor ansvaret i øvrigt skal lægges.

Det er rigtigt, at der er iværksat en række retssager for at få placeret ansvaret på entreprenører og andre. Det er muligt, at boligministeriet også er inddraget i dette forhold. Jeg vil gerne sige, at ét er, hvor det juridiske ansvar til sin tid skal placeres, noget andet er det moralske ansvar, som boligministeriet må have i denne sag. Jeg skal ikke her gå ind på alle de skader, der er i Albertslund, og som det løber op i et beløb på 25-30 mill. kr. at få repareret, men det er helt afgjort, at ved dette byggeri har boligministeriet tilladt, at man har afvejet fra hidtil gældende bestemmelser om bygningskonstruktioner. Det gælder tagene, hvor der kun er ét lag pap, hvor man ellers til den slags tage bruger 3 lag pap. Det gælder med hensyn til isolering. Det gælder med hensyn til krybekælder, hvor der ikke engang er et klaplæg af beton, men hvor der er lagt et plasticlæg lige over jorden.

Derfor vil jeg gerne spørge boligministeren, om man ikke i første omgang kunne tænke sig at yde det almennyttige selskab et lån til udbedring af skaderne og så efterhånden se, hvor man kan få ansvaret placeret, bl. a. i boligministeriet.

Formanden:

Taletiden er stadig to minutter.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Jeg har absolut ikke nogen grund til at betvivle hr. Kaj Hansens ærlige vilje i denne sag, og i det svar, som jeg gav indledningsvis, er konklusionen den samme, som hr. Kaj Hansen kom til. Jeg har ikke givet en teknisk redegørelse for, hvordan situationen ligger. Jeg er ikke gået i enkeltheder eller har placeret ansvar, hvad der også ville være helt forkert på nuværende tidspunkt, da denne syns- og skønsforretning, hvori boligministeriet er indstævnet, også først skal have sagerne afgjort, og derefter skal der rejses retssager. Om vi i boligministeriet så bliver indklaget i denne retssag, kan vi ikke vide, for den er ikke rejst endnu. Men jeg mener, at der fra min side er givet udtryk for en så positiv holdning i denne sag, som det er mig parlamentarisk muligt på nuværende tidspunkt.

Jeg er ikke uenig i hr. Kaj Hansens konklusioner i forhold til lejerne, og det var også det, jeg gav udtryk for i mit svar.

Jeg vil altså søge at finde ud af: hvad skal

[Boligministeren.]

der gøres, hvordan skal det gøres, hvad koster det, og hvordan kan vi skaffe midler til at gøre det? – uden at jeg hermed, hvad jeg ikke har parlamentarisk dækning for, kan love, at boligministeren eller regeringen går ud i nogle økonomiske hjælpeforanstaltninger, men jeg håber, at der ved fælles hjælp kan findes ting, som gør, at lejerne ikke kommer til at betale.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg vil også takke boligministeren, fordi også han har en positiv vilje til at få løst denne sag på en sådan måde, at det ikke bliver lejerne, der kommer til at betale. Det er rigtigt, at boligministeren skal have en parlamentarisk dækning for, hvad han foretager sig.

Kunne boligministeren tænke sig at søge en bevilling til et lån til Boligselskabernes Landsbyggefond til disse reparationer, for alle ved, at det tager måske lang tid, før det endelige erstatningsansvar kan gøres op.

Og så vil jeg gerne spørge til sidst: er boligministeren enig med mig i, at det under ingen omstændigheder skal være lejerne, der skal betale for disse reparationer?

Henning Philipsen (SF):

Jeg tillader mig at stille et supplerende spørgsmål til boligministeren, idet det jo er sådan, at boligministeriet i denne byggesag led for led har godkendt de dispositioner, der førte frem til det, man kalder tagskandalen, og derfor har jeg den opfattelse, at staten må tage konsekvensen i hvert fald af dette medansvar. Man skal jo lige erindre sig, at de firmaer, som nu er blevet sagsøgt af den pågældende boligforening, i nogle tilfælde simpelt hen ikke eksisterer mere. Men vi kan bare konstatere, at det, der er sket derude, vil betyde i hvert fald en huslestigning oven i øvrige stigninger på et sted mellem 500 og 600 kr. om måneden. Derfor er mit spørgsmål til ministeren: vil ministeren erkende, at Albertslund Syd er at betragte som et nødlidende byggeri på samme måde, som man f. eks. betragter Brøndby Strand? Jeg tror, det i høj grad ville lette også ministerens ansøgning, henholdsvis muligheder for at få et parlamentarisk flertal for de beløb, han vil søge.

Da ministeren nu har været velvillig for så vidt, ville jeg godt bede ministeren overveje forskellige modeller, som jeg godt vil prøve på at stille op, og det skal ganske enkelt være –

idet statens hjælp jo kan antage mange former – at for det første kan staten eftergive den jordrente, der hviler på Albertslund Syd, det er den ene ting. Den anden ting er, at staten kan ændre realkreditlovgivningen, således at nye tage kan belånes med 40-årige lån. For det tredje kan staten give isoleringstilbud til tagreparationer, og for det fjerde kan staten give direkte tilskud. Jeg vil godt høre ministerens mening om de modeller, jeg her har prøvet på at opstille, og som i hvert fald vil kunne løse det problem, hr. Kaj Hansen nævnte, at det i hvert fald ikke er lejerne, der skal betale derude.

Bach (FP):

Når jeg blander mig i spørgsmålet, er det af født af spørgsmålet om byggemetoder. Det er jo ingen hemmelighed, at de fleste byggeskader, det, vi alle sammen kalder byggesjusk, skyldes selve metoderne. Her bliver jeg nødt til som håndværker at sige, at jeg tør næsten vove den påstand, at hvis man undersøger alle de steder, hvor der er byggeskader, byggesjusk, så er det, hvor der er anvendt det, der hedder fladtag, i fagsproget kaldet built up tag.

Vi er da enige om, at lejerne overhovedet intet ansvar har, de er fuldstændig sagesløse, og mit spørgsmål går så på, om ministeren vil undersøge, om det er de ulyksalige built up tage, der er en af hovedårsagerne til det meget byggesjusk, der er tale om. Det er jo besynderligt, at vi har nået en høj standard på masser af områder, men inden for byggeriet er den ikke så høj. Vi har set det i den sidste halve snes år med utætte tage. Det er muligt, at arbejdet er udført fuldstændig korrekt, tegnings- og håndværksmæssigt rigtigt, men klimatisk kan det simpelt hen ikke holde, og så opstår de skader, som er vanskelige at konstatere i hvert fald de første 3-4-5 år, og der kan gå flere år. Det er ikke sikkert, at det er håndværkerne, der er sluppet let over det, det skyldes måske, at konstruktionen ikke er særlig heldigt valgt til vores klimatiske forhold. Mit spørgsmål går altså på, om det ikke var værd at undersøge ventilation og isolation af de såkaldte built up tage. Selvfølgelig, har privatfolk lyst til at bygge et hus, jeg havde nær sagt, der på forhånd er dyrere – for det er built up tag – så vil vi ikke forhindre dem i det, men hvor de offentlige midler kommer ind som i dette tilfælde, hvor det er socialt byggeri, mener jeg trods alt, at det er værd at overveje,

[Bach.]

om built up tag er heldigt til de klimatiske forhold her i Danmark.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Jeg vil gerne til hr. Kaj Hansen sige, at jeg er glad for den tilslutning, han har givet til den, skal vi sige model, som jeg har lagt op for forløbet af denne sag, og jeg vil meget gerne medgive hr. Kaj Hansen, som jeg også klart sagde det indledningsvis, at jeg mener ikke – det var også hr. Bach og hr. Henning Philipsen inde på – at man kan pålægge lejerne noget ansvar, og det er givet, at man må søge at klare disse problemer på en sådan måde, at man undgår, at lejerne også får økonomiske problemer ud af det.

Jeg vil godt til hr. Henning Philipsen sige, at vedrørende tagskandalen med de godkendte plader vil jeg godt understrege, at det er en plade, som af boligministeriet er godkendt til tagbeklædning, og som er anvendt mange andre steder, uden at der har været problemer med den, men jeg skal ikke gå dybere ind i de tekniske ting her. Man har – det er også et svar til hr. Bach – igangsat denne syns- og skønsforretning, og så er det dens opgave at konstatere de ting, som hr. Bach og også hr. Henning Philipsen var lidt inde på. Vi må afvente en vurdering fra disse sagkyndige, og så er det, jeg mener, at man må samle de interesserede parter og prøve sammen med dem at finde en løsning til afhjælpning af disse skader på en sådan måde, at hele byggeriet kan være et godt byggeri at bo i og også et byggeri, hvor lejerne ikke kommer til at hæfte for disse ting. Vi må altså drøfte, hvilke ting der kan sættes ind for at klare det. Det ville være forkert på nuværende tidspunkt at lægge sig på en bestemt model. Om det skal være realkredit, statslån eller andet, der skal søge at løse disse problemer, mener jeg ikke tiden er til endnu at afgøre, men jeg synes, at vi kan give løfte om fra boligministeriets side, at vi vil tage initiativet her og prøve at få tingene kørt igennem. Det mener jeg må være en korrekt ting.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Steen Folke (VS)* til socialministeren:

»Finder ministeren det acceptabelt, at Københavns socialborgmester har truet aktione-

rende forældre med fratagelse af deres børns institutionsplads og stillet krav om, at de opgiver betalingsbojkot, hvis de ønsker børnene midlertidigt passet i en nødinstitution?»

(Spm. nr. 216).

Skriftlig begrundelse.

Københavns kommune har som bekendt lukket visse daginstitutioner og i stedet oprettet nødinstitutioner, hvor børn fra forskellige lukkede institutioner bliver bragt sammen og passet af fremmede pædagoger. Dette er i sig selv en ganske uforståelig måde at søge at løse problemerne på.

Men helt uanset dette forekommer det uanstændigt, at socialborgmester Pelle Jarmer har stillet som betingelse, at forældre skulle ophøre med betalingsbojkot for at få deres børn passet i en nødinstitution.

Ydermere har Pelle Jarmer ifølge Information den 12. januar 1977 truet forældre, som var mødt frem i deres sædvanlige, nu lukkede, institution, som skulle omdannes til en nødinstitution. Pelle Jarmer har angivelig sagt noget i retning af, at forældrene ikke skulle være sikre på deres børns institutionsplads efter konflikten, hvis ikke de forlod institutionen inden et bestemt tidspunkt.

Hvis dette er korrekt, er der tale om et usædvanlig groft tilfælde af magtfordrejning. Københavns socialborgmester bruger tydeligvis børnene i sin kamp mod forældre og pædagoger i stedet for at søge at løse problemerne, som skyldes underbemanding og underbetaling i institutionerne.

Formanden:

Dette og de to følgende spørgsmål vil blive besvaret af indenrigsministeren.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Da socialministeren er forhindret i at være til stede, skal jeg på hendes vegne svare hr. Steen Folke, som jo sikkert er klar over, at der i spørgsmålet er indflettet en række problemer, og jeg må gøre det klart, at der er i hvert fald to hovedspørgsmål, som her krydser hinanden.

Det ene er den løbende konflikt inden for de københavnske daginstitutioner, og her forholder det sig sådan, at ansvaret for daginstitutionernes drift med bistandslovens ikrafttræden er lagt ud til kommunerne. Det betyder, at det er Københavns kommune, der er den ene part i

[Indenrigsministeren.]

lønforhandlingerne, og at man ikke fra socialministeriets eller fra statens side i det hele taget har noget med disse forhandlinger at gøre. Det betyder også, at det er kommunen, der har ansvaret for at etablere nørdordninger, hvis en eller flere daginstitutioner på grund af lønkonflikten ikke kan fungere.

Det andet hovedspørgsmål er den betalingsboycot, som en kreds af forældre i København gennem længere tid har iværksat som en protest mod daginstitutionernes almindelige standard. Her kommer det ind i billedet, at der i bistandsloven findes en bestemmelse om, at betalingen kan inddrives efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter, og at man i Københavns kommune har besluttet at gøre brug af denne bestemmelse, hvad vi ikke kan gøre indsigelse imod.

Det gøres så gældende dels i begrundelsen for det spørgsmål, som hr. Steen Folke har stillet, dels i en henvendelse fra foreningen Børn i Institution og Samfund til folketingets ombudsmand, at man i Københavns kommune uden at anvende inddrivelsesmidlerne efter bistandsloven har gjort adgangen til nødpasningsordning betinget af, at forældrene ikke fortsat tager del i en betalingsboycot.

Hertil kan jeg oplyse, at socialministeren netop officielt har modtaget BIS' henvendelse fra ombudsmanden, der ikke finder tilstrækkeligt grundlag for af egen drift at indlede en undersøgelse på nuværende tidspunkt, men foreløbig beder ministeriet besvare henvendelsen. På dette grundlag har socialministeriet nu bedt Københavns magistrats 3. afdeling om en redegørelse, og først når socialministeren har fået den, vil det være muligt for hende at tage stilling til, om der er fulgt en fremgangsmåde, der strider mod principperne i bistandsloven, altså det, man kalder reglementær undersøgelse og besvarelse.

Steen Folke (VS):

Jeg synes, det er meget kedeligt, at socialministeren ikke har kunnet afse tid til at svare på dette spørgsmål. Indenrigsministeren henviser til, at nu har man modtaget en forespørgsel fra ombudsmanden, som ligner det, jeg har spurgt om, og det vil man så se på i ministeriet. Jeg synes ærlig talt, det havde været rimeligt, om man havde kigget på det i ministeriet, da jeg stillede spørgsmålet. Man er vel ikke kun forpligtet til at svare ombudsmanden, når han

henvender sig. Jeg mener også, at folketingsmedlemmer, der spørger ministeren, har krav på at få et svar, der har et reelt indhold, og indenrigsministeren snakkede jo ærlig talt noget udenom.

Københavns socialborgmester, Pelle Jarmer, er jo, som det er refereret i pressen, kommet med den ene provokerende udtalelse efter den anden under konflikten i de københavnske daginstitutioner. Det er klart, at Pelle Jarmer har tilsidesat hensynet til børnene i sit hæmningsløse forsøg på at knægte dels de betalingsboycottende forældre, som kæmper for ordentlige forhold for deres børn, dels de pædagogiske medhjælpere, som aktionerer for at få deres lønninger fra de nuværende 12-20 kr. op på omkring 30 kr. i timen. Men den hidtidige kulmination blev nået, da Pelle Jarmer den 11. januar truede nogle forældre med, at hvis de ikke inden et bestemt klokkeslæt forlod den nu lukkede institution, hvor de plejede at få deres børn passet, så skulle de ikke være sikre på at have institutionsplads til børnene efter konflikten. Pelle Jarmer har erkendt at have udtalt sig som anført, senest på et møde i borgerrepræsentationen i torsdags.

Jeg vil gerne spørge ministeren: mener ministeren, at det er acceptabelt, at Pelle Jarmer har udtalt sig på den måde, som jeg her citerer, og som han har erkendt? Jeg mener, der er tale om et tilfælde af grov magtfordrejning.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg havde selvfølgelig ønsket, at socialministeren var her, og jeg skal erkende, at spørgsmålet er vigtigt. Men der er altså også andre spørgsmål inden for en socialministers område, og det er jo ikke sikkert, det er spørgsmålet her, der er det mest vigtige netop i dag, selv om det er vigtigt.

Må jeg sige, at jeg finder mig ikke kompetent til at svare mere end det, jeg har gjort, og før jeg kender alle sagens aspekter – og det må jo så på et senere tidspunkt blive socialministeren – agter jeg i hvert tilfælde ikke at udtale mig om, hvorvidt det ene eller det andet er rigtigt. Det med at springe udenom kan også have noget at gøre med, at man vil svare på et korrekt grundlag og kun på et korrekt grundlag.

Steen Folke (VS):

Indenrigsministeren må undskylde mig, men jeg synes altså, det er en forbløffende sludder

[Steen Folke.]

for en sladder, han forsøger at spise mig af med her.

Mit spørgsmål er stillet den 12. januar. Det er altså en uges tid siden, spørgsmålet blev stillet. Jeg mener, man har haft udmærket tid til at overveje tingene, forespørge i kommunen og prøve at få opklaret sagen. Det er i hvert fald ikke min skyld, at ministeren og regeringen åbenbart ikke har gjort noget for det. Jeg mener, man har krav på at få at vide, hvordan socialministeren og regeringen ser på den måde, Pelle Jarmer har udtalt sig og grebet ind i konflikten på.

Jeg vil endnu en gang, selv om jeg godt kan se, at det er lidt håbløst at få nogen reelle svar frem overhovedet, spørge, om ministeren og regeringen mener, at det er korrekt, at det er i orden, at Pelle Jarmer har stillet krav om, for at forældre skulle kunne få passet børn i nødinstitutioner, at de skulle træde ud af den etablerede betalingsboycot, at han har sagt, at forældre, som er studerende, forældre, som er arbejdsløse, eller hvor den ene part er hjemmearbejdende, ikke skal regne med at få deres børn i nødinstitutioner. Jeg vil gerne spørge ministeren, om han mener, det er i orden, eller om der ikke også i dette tilfælde er tale om magtfordrejning.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg vil gerne gentage endnu en gang, at socialministeren har sagt, at hr. Steen Folke senere vil få svar med en vurdering af dette spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Tove Jørgensen* (DKP) til socialministeren:

»Vil ministeren drage omsorg for, at kommunerne overholder de forpligtelser, de har ifølge bilstandsloven, til at sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på daginstitutioner for børn og unge, og vil ministeren oplyse, om lang ventetid til institutionsplads er forenelig med loven?«

(Spm. nr. 223).

Skriftlig begrundelse.

I mange kommuner landet over forekommer der ventelister til de enkelte institutionssektorer, der svarer til en eller flere institutioner af normal størrelse, også inden for det enkelte distrikt.

Ventelistens størrelse og ventetidens længde er kun for en mindre dels vedkommende motiveret af naturlig overgang fra en sektor til en anden inden for institutionsområdet. Kommunen opfylder ikke sine forpligtelser, når den, som det fremgår af Sociale Meddelelser nr. 55-76, ikke kan tilbyde tilflyttere daginstitutionsplads, men betaler den kommunale andel af en institutionsplads i fraflytterkommunen.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg vil gerne til indledning gøre opmærksom på, at bilstandsloven indeholder regler, som fordeler forpligtelsen til at sørge for sociale institutioner mellem kommunerne, amtskommunerne og staten, og det ved fru Tove Jørgensen sikkert udmærket. Det er således kommunerne, der har forpligtelsen til at sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på daginstitutioner for børn og unge.

Efter loven er det således et krav, at der skal være daginstitutioner i kommunerne, men loven siger ikke noget om antallet af institutioner, bortset fra at der skal være det nødvendige antal pladser. Det er således først og fremmest den enkelte kommunalbestyrelse, der må vurdere, hvad det nødvendige antal pladser er. Denne vurdering kommer bl. a. til udtryk i de udbygningsplaner, som alle kommuner efter den sociale styrelseslov er forpligtet til at udarbejde én gang om året.

Gennem udbygningsplanlægningen har socialministeren samtidig en mulighed for at påvirke udviklingen, således at serviceniveauet ikke i de enkelte kommuner falder ganske uden for rammerne af det acceptable.

Hvis man på grundlag af en kommunal udbygningsplan må antage, at disse rammer er overskredet, kan ministeren give kommunen et påbud om at indsende en plan til socialministeriets godkendelse efter første ordinære planrevision. I disse bestemmelser ligger der altså et arbejdsredskab for socialministeren, og dette redskabs eksistens er socialministeren i høj grad opmærksom på.

Som man vil kunne se af socialstyrelsens redegørelse om udbygningsplaner for 1976, har 11 kommuner modtaget sådanne påbud. Desuden har et halvt hundrede kommuner, som efter socialstyrelsens opfattelse synes at ligge på kanten af det acceptable, modtaget en henstilling om at tage forholdet op til fornyet overvejelse, når udbygningsplanen skal revideres.

[Indenrigsministeren.]

I øvrigt har socialministeren i de generelle retningslinjer for de to sidste planrunder pålagt kommuner og amtskommuner med særlig lav dækning med visse institutioner at give en nærmere begrundelse for, hvorfor man har en lav dækning.

Til det sidste lille spørgsmål, den lange ventetid på institutionspladserne, må jeg sige, at forekomsten af lang ventetid ofte er et tegn på, at der er et aktuelt behov for at udbygge daginstitutioner i denne eller hin kommune, og at kommunalbestyrelsen må tage denne faktor med ved udarbejdelsen af sine udbygningsplaner. Derimod kan det, og det tror jeg fru Tove Jørgensen er enig med mig i, næppe helt undgås, at der, som nævnt i begrundelsen for spørgsmålet, ved en families flytning fra én kommune til en anden kan gå lidt tid, før der er en ledig institutionsplads i den nye bopælskommune, og så kan det kun betragtes som en fordel, hvis barnet som i det omtalte tilfælde kan få lov at beholde sin tidligere daginstitutionspads i ventetiden.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg kan kun sige, at det er meget beklageligt, at socialministeren ikke selv har tid til at være til stede, men har vigtigere ting for end at besvare spørgsmål om, hvad forældre, der har børn på venteliste, og som ofte må fægte sig frem fra den ene dag til den anden for at kunne passe deres arbejde, skal gøre. Vi kan ikke få svar på, hvorledes ministeren agter at bringe disse tilstande til ophør.

Det kan ikke være rigtigt, at en kommune har ventelister, der svarer til langt over, hvad dens institutioner skal have af børn, og jeg kan nævne, at der i Københavns kommune er 8.000 på venteliste, samtidig med at man arbejder med nedskæringer på 600–800 pladser. Jeg kan give et konkret eksempel fra Holsteinsgade. Der er en selvejende institution, hvor man vil nedskære antallet af børn fra 35 til 24, og det er forældrene selv, der skal udpege de børn, der skal ud. Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund har set på institutionen og finder ikke, at den er i en sådan forfatning, at der er grund til denne nedskæring.

Jeg kan nævne ventelister i Tåstrup kommune, hvor man arbejder med to forskellige forhold. En venteliste generelt og en venteliste med akutte. Der har man en venteliste til vug-

gestuer på 500, deraf akutte 79, dvs. over én institution. Man skal mærke sig, at børneinstitutioner normalt har mellem 60 og 80 børn, og 80 er kun for fritidshjem. Børnehaver og vuggestuer har ikke over 60 børn normalt.

Man har en børnehaventeliste i Tåstrup på 1.172, deraf er 101 akutte, dvs. næsten 2 institutioner. Man har en venteliste på fritidshjem på 322, 56 akutte, det svarer til en institution rundt regnet. Man har ventelister i Slagelse på 300 og på 103 i Søllerød. Man har også mange på venteliste i Odense. Og det eksempel, jeg har nævnt om en tilflytning, var også til en kommune, hvor der var ventelister i forvejen.

Så skal jeg da lige bemærke, at man på skoleområdet jo godt kan budgettere med, hvor mange pladser man har brug for, og det bør man også gøre på institutionsområdet. Men det, vi savner, er nogle klare retningslinjer fra ministeren for, hvilke tal man kan anerkende, for at der er tilstrækkelig dækning.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Det var egentlig interessant at få en oplysning om min egen by, Slagelse. Den skal jeg lige få undersøgt. Så vidt mig bekendt passer den ikke, men det skal jeg nok kigge på.

Jeg er selvfølgelig ikke i stand til – det tror jeg fru Tove Jørgensen er klar over – at gå i detaljer omkring dette spørgsmål. Lad mig bare gøre én bemærkning. Det tilkommer hverken fru Tove Jørgensen eller andre at vurdere, hvor det er vigtigst at socialministeren er. Jeg tror, at socialministeren, hvis hun havde fundet, at det var mindre nødvendigt at være et andet sted, havde været her i folketinget, og jeg beklager, at hun ikke har været i stand til at være til stede.

Tove Jørgensen (DKP):

Så havde det jo været muligt for socialministeren at få udsat spørgsmålet en uge, det har socialministeren før gjort over for mig, da det ikke var belejligt for hende at komme.

Jeg synes stadig væk, at vi må bede om at få et løfte om, at der kommer nogle nærmere retningslinjer til kommunerne, for det er også et spørgsmål om, hvorledes borgerne rundt om i landet kan vurdere, hvad der er nødvendige behov. Der er bl. a. kommuner, der ikke anerkender behov, hvis ikke begge forældre har arbejde, og der kan være mange andre forhold, der gør sig gældende. Nogle kommuner har

[Tove Jørgensen.]

sågar ladet børn smide ud af børneinstitutionerne, hvis forældrene blev arbejdsløse. Derfor savner vi nogle helt klare retningslinjer for, hvad der forstås ved det nødvendige antal børneinstitutioner.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Mette Madsen* (V) til socialministeren:

»Hvad vil ministeren gøre for, at pensionister, der får varig hjemmehjælp, kan opfylde deres snerydningspligt?«

(Spm. nr. 224).

Skriftlig begrundelse.

Varig hjemmehjælp ydes til pensionister, som har svært ved at klare sig i hjemmet. De ældre sikres herved at kunne forblive i deres hjem længst muligt. Såfremt pensionisten bebor en ejendom, på hvilken der hviler snerydningspligt, er det vanskeligt at overholde denne forpligtelse, og dette bekymrer i disse dage mange pensionister.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Der er et gammelt ord, der siger: alle gode gange tre. Nu er vi kommet til snerydning, og det, som fru *Mette Madsen* spørger om, er: hvad vil ministeren gøre for, at pensionister, der får varig hjemmehjælp, kan opfylde deres snerydningspligt?

Det synes at fremgå af spørgsmålet, at spørgeren er bekendt med, at det ikke er muligt efter de gældende regler at lade hjemmehjælperen udføre snerydningen. Det ville ikke være særlig rimeligt at ændre disse regler, alene fordi hjemmehjælperen i så fald ikke kunne klare sine opgaver i huset i almindelighed.

Dette problem, som fru *Mette Madsen* rejser, og som i og for sig er et problem, det skal jeg blankt erkende, må efter min mening løses lokalt; det forekommer ikke rimeligt, at man fra centralt hold giver retningslinjer derom. Man har da også kendskab til, at flere kommuner har ladet sneen rydde for pensionister, der ikke selv kan klare arbejdet.

Hvis kommunen ønsker at lade pensionisterne betale for rydningen, kan der eventuelt ydes et personligt tillæg til pensionen. Tildeling af personligt tillæg med dette formål kan som sædvanlig kun ske til pensionister, der opfylder betingelserne, det vil sige pensionister, hvis

forhold er ganske særlig vanskelige. Tilsvarende kan der ydes personligt tillæg, hvis kommunen ikke mener at kunne påtage sig opgaven, således at pensionisten må betale for privat snerydning.

Og så kan jeg til sidst udtrykke det fromme håb, at vinteren snart er væk.

Mette Madsen (V):

Jeg er bange for, at vi ikke kan klare dette problem bare med nogle gode, varme ønsker. Jeg har stillet mit spørgsmål til socialministeren, fordi jeg mener, at dette problem hører hjemme under bistandsloven, og da det er socialministeren, der udformer de cirkulærer, som kommunerne arbejder efter.

Efter at jeg har stillet spørgsmålet, har jeg til min glæde i avisen set, at man i Hørsholm har løst problemet, og jeg synes, man har løst det på en fornuftig måde. Jeg vil gerne citere fra *Berlingske Tidende* den 17. januar, hvor der står:

»Hørsholms pensionister kan fra i dag bestille snekastere på rådhuset, hvis de skal have ryddet havegangen eller fortovet. Rådhusets hjemmehjælpskontor anviser arbejdskraft, og prisen for en snekaster er den samme som for den almindelige hjemmehjælp. Snekasternes får time-løn efter overenskomsten.«

Hørsholms borgmester siger senere:

»Nu løser vi både de ældres problemer og får nogle arbejdsløse i arbejde.«

Jeg synes faktisk, det var et columbusæg, som jeg godt ville høre ministerens udtalelse om, for det vil sige, at selv om det i og for sig lægger nogle større udgifter på dette område, så sparer man dem på arbejdsløshedsunderstøttelseskontoen.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg er enig med fru *Mette Madsen* i, at spørgsmålet hører både under bistandsloven og under bestemmelserne om personlige tillæg til pensionister. Vi er ikke spor uenige. Folkepensionister er som grundejere forpligtet til at rydde deres fortov, og i det omfang folkepensionister hverken har fysisk eller økonomisk mulighed for at klare noget sådant, er jeg helt enig med fru *Mette Madsen* i, at det offentlige må træde til. Så dér kan ikke blive nogen uenighed.

Mette Madsen (V):

Så vil jeg gerne spørge ministeren, om ikke

[Mette Madsen.]

løsningen på det problem – det er altså kun noget, som kommunerne gør, hvis de selv synes, det skal gøres – er, at man i cirkulæret om varig hjemmehjælp får udvidet begrebet i § 53, bistand til husligt arbejde, således, at det huslige arbejde også kommer til at omfatte snekastning. Jeg synes, at det skal være hjemmehjælperen. Jeg er enig med ministeren i, at der så går tid fra andet, men man kan ind i det bygge systemet fra Hørsholm. Jeg mener, at det er noget, vi skal have fat på meget, meget hurtigt, for det er et problem, der er meget, meget stort for pensionisterne i disse dage.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg skal gøre socialministeren opmærksom på problemet. Det er ikke mig, der skal tage stilling til det, men jeg skal nok sige det til hende.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Abel (CD) til indenrigsministeren:

»Vil ministeren anbefale Hovedstadsrådet at udarbejde den i sygehusloven omhandlede overordnede sygehusplan for hovedstadsområdet hurtigst muligt, uden hensyn til, at det af ministeriet nedsatte rigshospitalsudvalg endnu ikke har udarbejdet forslag til rigshospitalets indplacering i regionens sygehusvæsen?«

(Spm. nr. 214).

Skriftlig begrundelse.

Indenrigsministeriet har i 1975 fastsat fristen for indsendelse af den overordnede sygehusplan for hovedstadsområdet til senest den 1. april 1977. På grund af rigshospitalsudvalgets fortsatte ubeslutsomhed har Hovedstadsrådet nu meddelt ministeriet, at man ikke kan udarbejde denne sygehusplan inden udløbet af den fastsatte frist.

Sygehussituationen synes noget uoverskuelig, og efter centrum-demokraternes opfattelse kan Hovedstadsrådet ikke vedblive at stå i venteposition. Det er påkrævet, at Hovedstadsrådet gennemfører sygehusplanlægningen, hvilket f. eks. kan ske på en sådan måde, at rigshospitalets virke i hovedstadsområdet får en given afgrænsning for at få klarhed over planlægningen. Når situationen omkring rigshospitalet er endeligt afklaret, kan der foretages en korrektion.

Med spørgsmålet ønskes der ikke udtrykt modstand over for rigshospitalet, men alene et ønske om, at der tilvejebringes et overskueligt planlægningsgrundlag for Hovedstadsrådet.

Abel (CD):

Enhver husker sikkert den såkaldte Herlev-skandale, som kom frem i 1971 i forbindelse med planlægningen af Københavns amts sygehus i Herlev. Det hed sig dengang, at der var planlagt 9 etager for meget, men tiden har nu altså vist, at det ikke var tilfældet, der var ikke planlagt for mange etager.

Man kan beklage, at visse politikere udnyttede denne sag til at nedgøre den indtil da gennemførte planlægning, som altså slet ikke viste sig at være en skandale. Men sagen dengang gav for alvor anledning til, at offentligheden begyndte at interessere sig for sygehusplanlægning herhjemme, og det er en af de mest resourcekrævende sektorer. Jeg synes, det er helt berettiget, at offentligheden er medvirkende til og har mulighed for at diskutere og følge, hvad der foregår på dette område.

Når jeg har stillet det konkrete spørgsmål til indenrigsministeren i dag, så skyldes det bl. a., at Hovedstadsrådet, som siden 1974 i henhold til lov om sygehusvæsen har arbejdet med en overordnet sygehusplan for hovedstadsområdet, nu ikke kan komme videre i sit arbejde og afslutte det. Indenrigsministeriet fastsatte i 1975 fristen for indsendelse af denne overordnede plan til senest den 1. april 1977. Nu har Hovedstadsrådet måttet meddele ministeriet, at fristen ikke kan overholdes på grund af rigshospitalsudvalgets manglende beslutsomhed, man har endnu ikke kunnet afslutte sit arbejde i rigshospitalsudvalget.

Centrum-demokraterne finder sygehussituationen så uoverskuelig, at vi ikke mener, at Hovedstadsrådet fortsat skal stå i venteposition. Hovedstadsrådet bør have mulighed for at fremlægge sin plan, hvilket kan ske på en sådan måde, at rigshospitalets virke i hovedstadsområdet får en given afgrænsning, og når situationen omkring rigshospitalet er endeligt afklaret, kan der foretages en korrektion. Jeg vil gerne høre, om ministeren vil være med til at anbefale dette over for Hovedstadsrådet.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Må jeg allerførst sige hr. Abel tak for de sendte og pæne ord om Herlev sygehus. Det er

[Indenrigsministeren.]

ikke noget, man er vant til at høre ude på den kant, og jeg tror, det vil glæde Københavns amtsråd, at der ind imellem også kommer et par pæne ord. Det kan der godt være grund til.

Til det aktuelle spørgsmål vil jeg gerne sige, at som oplyst af hr. Abel fastsatte indenrigsministeriet i november 1975 fristen for indsendelse af den overordnede sygehusplan for hovedstadsområdet til senest den 1. april 1977. Hovedstadsrådet har den 22. december meddelt, at rådet ikke kan nå at færdiggøre den overordnede plan inden den fastsatte frist, og det er baggrunden for spørgsmålet. Jeg lægger imidlertid stadig væk afgørende vægt på, at de væsentlige problemer, som den overordnede plan skulle tage stilling til, bliver løst hurtigst muligt, og efter indenrigsministeriets og sundhedsstyrelsens opfattelse foreligger der tilstrækkeligt materiale til at kunne færdiggøre den overordnede plan, i hvert fald i grove træk. Det gælder også vedrørende rigshospitalet.

Hovedstadsrådet har derudover udarbejdet fyldestgørende rapporter om både det nuværende sygehusvæsen i regionen og det fremtidige behov. Det er meget afgørende, at der i løbet af forholdsvis kort tid bliver skabt klarhed over hovedlinjerne for hovedstadsrådets fremtidige sygehusvæsen. Uanset at den fuldt udarbejdede endelige overordnede plan for regionen af tekniske grunde ikke kan blive færdig til det fastsatte tidspunkt, agter jeg imidlertid at anmode Hovedstadsrådet om i samarbejde med sygehuskommunerne og med fornøden bistand fra sundhedsstyrelsen og indenrigsministeriet at udarbejde en skitse til den overordnede plan, så hurtigt det overhovedet kan lade sig gøre.

Abel (CD):

Jeg vil takke indenrigsministeren for besvarelsen, som jeg betragter som positiv, men jeg vil gerne stille spørgsmålet, hvornår man forventer at rigshospitalsudvalget kan afslutte sit arbejde. Arbejdet blev jo sat i stå her i efteråret 1976. Man havde strengt taget fremlagt et foreløbigt udkast til sin rapport, men på grund af den diskussion, der opstod omkring kommunaliseringen af rigshospitalet, satte man arbejdet i stå. Hvornår forventer ministeren at dette arbejde kan afsluttes?

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg kan ikke give hr. Abel et nøjagtigt tidspunkt, men kan sige, at rigshospitalsudvalget er meget, meget nær ved at gøre sit arbejde færdigt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Henning Philipsen* (SF) til ministeren for udenrigsøkonomi:

»Vil ministeren med henblik på at sikre det danske sprogs ligeværdighed oplyse, ved hvor mange EF-møder i 1976, hvori danske embedsmænd har deltaget, der ikke har været oversættelse til og fra dansk?«

(Spm. nr. 221).

Skriftlig begrundelse.

Ved Danmarks, Irlands og Englands optagelse i fællesmarkedet i 1973 blev det besluttet at udvide antallet af officielle sprog og arbejdssprog fra 4 (fransk, italiensk, tysk og nederlandsk) til 6 (dansk og engelsk). Beslutningen er nedfældet i tiltrædelsesaktens bilag I, afsnit XIV.

Det er et vigtigt led i Danmarks tiltrædelse, der her er slået fast. Ethvert land, stort eller lille, må kræve respekt for sit sprog, fordi sproget er en del af hvert folks identitet. Hertil kommer, at man i internationale forhandlinger kan varetage sine interesser langt stærkere, hvis man arbejder på sit eget sprog. Sprog er magt. Anerkendelsen af dansk som EF-arbejdssprog er således en vigtig forudsætning for at kunne varetage danske interesser i EF. Det er svært nok i forvejen.

Det er derfor yderst beklageligt, at dagens realiteter ikke svarer til de aftaler, der blev indgået ved Danmarks indtræden i EF. Det hører til sjældenhederne, at danske embedsmænd, der repræsenterer vort land i EF, har mulighed for at arbejde på deres modersmål. Danske embedsmænd i Bruxelles skønner, at der ikke er oversættelse til og fra dansk i et sted imellem 75 og 95 pct. af tilfældene.

Regeringen burde arbejde energisk for at rette dette forhold op. De vanskeligheder, der tidligere har vist sig ved at gøre nederlandsk til arbejdssprog, viser, at det ikke går af sig selv at indarbejde et lille lands sprog i EF-maskinen. Faren for, at det ikke lykkes at give vort sprog dets retmæssige placering, er øget i kraft

[Henning Philipsen.]

af den positive holdning, som regeringen har til optagelsen af nye lande i EF (Grækenland).

For at få solid grund under fødderne i bestræbelserne på at sikre det danske sprog vil jeg derfor bede ministeren om at undersøge og oplyse, hvor mange EF-møder danske embedsmænd har deltaget i i 1976. Jeg tænker på møder såvel i Ministerrådet som i Kommissionens regie, og jeg inkluderer også møder i arbejdsgrupper, forvaltningskomiteer o. lign.

Jeg vil dernæst gerne vide, ved hvor mange af disse møder der har været oversættelse fra dansk, til dansk og fra og til dansk. Undersøgelsen bør også omfatte det udenrigspolitiske samarbejde mellem de 9 EF-lande, og den bør tilstilles markedsudvalget, når den er færdig.

Formanden:

Spørgsmålet vil blive besvaret af udenrigsministeren.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

I anledning af hr. Henning Philipsens spørgsmål om, hvorvidt vi kan sikre det danske sprogs ligeberettigelse i EF, og hvor mange møder der ikke har oversættelse, kan jeg sige, at der ikke findes nogen egentlig statistik over antallet af møder, hvor der ikke oversættes til dansk. Der har i 1976 i gennemsnit været 10 tolke, der oversatte til dansk, og 15 tolke, der oversatte fra dansk, og da vi kan anslå, at der har været ca. 30 møder om dagen – altså alle møder af forskellig art – så vil det altså sige, at tolkeantallet giver mulighed for, at der kan oversættes til dansk i cirka en tredjedel af møderne og fra dansk i cirka halvdelen af møderne. Så kan jeg oplyse, at der er sket en forbedring fra den 1. januar 1977, fordi tolkeantallet nu er nået op på 15.

Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at understrege, at regeringen er meget ivrig for at få fastslået også i praksis, at dansk er et ligeberettiget sprog i EF. Men det er klart, at der må være nogle overgangsvanskeligheder, ikke mindst når det drejer sig om et sprog, der ikke internationalt er almindeligt anvendt. Der er altså stadig problemer, men der bliver gjort fremskridt. Jeg kan tilføje, at regeringen har presset på over for Kommissionen for at få forbedret mulighederne, og der er også gennemført en række foranstaltninger for at fremskynde uddannelsen.

I øvrigt overvejer vi også her i landet at etablere en tolkeuddannelse. Det kan selvfølgelig heller ikke laves fra den ene dag til den anden, men når vi går ind for det, er det både af hensyn til EF-medlemskabet og på grund af den stadig øgede deltagelse i international konferencevirksomhed og anden form for internationalt samarbejde.

Ikke mindst af hensyn til det kommende danske formandskab fra næste 1. januar vil regeringen fortsætte og forstærke sine anstrengelser for, at dansk ikke bare på papiret, men også i praksis bliver et ligeberettiget sprog. Jeg kan da nævne for hr. Henning Philipsen, at det er vores tanke, at vores EF-ambassadør i den nærmeste fremtid skal drøfte hele spørgsmålet om dansk tolkeproblemet med den nye præsident i Kommissionen, hr. Jenkins.

Henning Philipsen (SF):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Vi har – ja, det er naturligvis derfor, vi har rejst spørgsmålet – anset det for vigtigt, at dansk får den placering, som det bør have, når man er medlem af De europæiske Fællesskaber.

Hvad jeg i særdeleshed lægger vægt på i ministerens svar, er tilsagnet om regeringens bestræbelser for yderligere at uddanne tolke, ikke mindst regeringens tilsagn om at ville instruere den danske EF-ambassadør på den måde, som ministeren her har beskrevet.

Så skal jeg måske slutte med – det vil jeg gerne gøre – at lave en let omskrivning af en tidligere politikers ord, uden sammenligning i øvrigt, og sige: i øvrigt synes jeg, at vi skulle ud af EF.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg skal blot uden omskrivning tilføje, at det synes jeg ikke.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Formanden:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlig besvarelse af skriftlige spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Bertel Haarder: spm. nr. 182

Dohrmann: spm. nr. 195

Gerda Møller: spm. nr. 202

Inger Stilling Pedersen: spm. nr. 209

[Formanden.]

Maisted: spm. nr. 210

Spørgsmålene og besvarelserne vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftligt besvarede spørgsmål.

Af Bertel Haarder (V) til undervisningsministeren (15/12 76):

»Kan ministeren bekræfte, at det inden for den nye folkeskolelovs maksimale timetal pr. elev i høj grad er muligt at styrke timetallet for faget historie, f. eks. ved at overføre en time fra faget samtidsorientering til dansk på 8. klassetrin og en time fra dansk til historie på 7. klassetrin?«

(Spm. nr. 182).

Begrundelse.

Mange er åbenbart ikke klar over den nye folkeskolelovs rummelighed med hensyn til de ugentlige timers fordeling på fagene.

Hvis fagtrængslen afholder de fleste fra at vælge historie som valgfrit fag i 8.-10. klasse, og hvis faget samtidsorientering kun i ringe grad kommer til at anlægge en historisk synsvinkel, så er det en naturlig udvej at styrke faget på et eller flere af de klassetrin, hvor det er obligatorisk, det vil sige 3.-7. klassetrin.

Der er brug for at understrege, at den vejledende timefordelingsplan kun er vejledende, og at det er de lokale skolemyndigheders eget ansvar, hvis et fag mod forældrenes vilje kommer i klemme. Det historiske perspektiv på tilværelsen er vigtigere for de unges menneskelige udvikling end orienteringen om samtiden, som jo ingenlunde forsømmes af massemedierne.

Undervisningsminister Ritt Bjerregaards svar (14/1 77):

I folkeskolelovens § 14 er der for hvert klassetrin (gruppe af klassetrin) angivet den timetalsramme, inden for hvilken de fag må placeres, der skal (eventuelt tillige kan) forekomme på det (de) pågældende klassetrin.

Beslutningen om, hvor mange timer der inden for den nævnte ramme skal afsættes til det enkelte fag på det enkelte klassetrin, træffes af de lokale skolemyndigheder, idet der skal optages bestemmelse bl. a. herom i undervisningsplanen, jfr. lovens § 16, stk. 1.

Såfremt man derfor i den enkelte kommune

ønsker at styrke et fag, vil dette kunne ske ved gennem bestemmelserne i undervisningsplanen at foretage en anden timetalsfordeling mellem fagene indbyrdes end den, der fremgår af undervisningsministeriets vejledning af 16. september 1976 om udarbejdelse af timefordelingsplaner i folkeskolen.

En sådan ændret timetalsfordeling kan foretages på forskellige måder, men det er klart, at hvor udgangspunktet er det maksimale timetal inden for den i loven fastsatte ramme, kan man kun øge timetallet til et fag ved at begrænse det for et andet fag eller eventuelt flere andre fag.

Jeg kan bekræfte, at et lokalt ønske om at styrke faget historie eksempelvis vil kunne opfyldes på den måde, som er anført i det stillede spørgsmål.

Den tanke, der helt åbenbart ligger bag det tænkte eksempel, tager udgangspunkt i, at en øgning af timetallet til faget historie skal ske på bekostning af timetallet til faget samtidsorientering på 8. klassetrin. Da historie imidlertid ikke forekommer som obligatorisk fag på dette klassetrin, men derimod på 7. klassetrin, flyttes en dansktime på 7. klassetrin til faget historie på samme klassetrin. Men faget dansk holdes skadesløst, ved at man på 8. klassetrin flytter en time fra samtidsorientering til dansk.

Efter den vejledende timefordelingsplan for klasser med normalt elevtal (22 elever) er timefordelingen for de pågældende obligatoriske fag således:

	7. klassetrin	8. klassetrin
Dansk	6	6
Historie	2	0
Samtidsorientering .	0	3

En lokal beslutning om at styrke faget historie på den måde, som er anført i spørgsmålet, vil give følgende resultat:

	7. klassetrin	8. klassetrin
Dansk	5	7
Historie	3	0
Samtidsorientering .	0	2

Dette vil som nævnt kunne lade sig gøre, og der er altså her tale om en reel mulighed.

Der findes næppe lokale skolemyndigheder, som ikke er klar over, at man lokalt har mulighed for at træffe beslutning om anden timefordeling mellem fagene indbyrdes end den,

[Undervisningsministeren.]

der er anført i den vejledende plan. Derimod er det ikke utænkeligt, at mange forældre ikke er klar over disse muligheder, men i så fald er det ikke, fordi der intet er blevet gjort for at oplyse om både dette og andre forhold med tilknytning til folkeskoleloven, der kan være af interesse for forældre.

I undervisningsministeriets informationspjece, som i februar/marts 1976 blev udsendt i ca. 750.000 eksemplarer, anføres (side 12) specielt om det forhold, som spørgsmålet berører:

»Hvor mange timer der skal være i hvert fag siger loven ikke noget om. *Det bestemmer kommunalbestyrelsen*, men undervisningsministeriet har udsendt en *vejledning* til støtte for arbejdet med timefordelingen.«

Som det fremgår, understreger den citerede passus det forhold, at den vejledende timefordelingsplan alene er af vejledende karakter.

Af *Dohrmann* (FP) til justitsministeren (3/1 77):

»Overvejer ministeren en fornyet gennemgang og rationalisering af politiets arbejdsforhold, således at et større antal politifolk kommer på patruljetjeneste fremfor at være bundet af skrivebordsarbejde?«

(Spm. nr. 195).

Begrundelse.

Spørgsmålet skal ses på baggrund af det stadig stigende antal voldssager, samfundet er udsat for.

Især blandt ældre mennesker er det – med rette – en udbredt opfattelse, at gader og stræder efterhånden er så usikre at befærde, at de ikke tør færdes ude efter mørkets frembrud.

Efter menige politifolks udsagn anvendes en stor del af deres tid til overflødigt papirarbejde.

Ministeren anmodes derfor om at ændre forholdene, således at en mere effektiv patruljering hindrer, at gadens parlament overtager magten.

Justitsminister *Orla Møllers* svar (13/1 77):

I forbindelse med gennemførelsen af politikredsreformen af 1973 skete der en betydelig effektivisering af politiets arbejde, herunder særlig af politiets udgående arbejde. Der er således nu etableret døgnpatruljering i samtlige

landets politikredse. Ved en aftale mellem justitsministeriet, rigspolitichefen, politiets ledelse og politiets organisationer er der iværksat en yderligere effektivisering af det udgående politiarbejde.

Det er justitsministeriets opfattelse, at denne omlægning af polititjenesten har været en medvirkende årsag til, at det samlede antal anmeldte straffelovsovertrædelser i 1975 faldt med godt 10 pct. i forhold til det tilsvarende tal for 1974. Der foreligger endnu ikke centralt opgjorte oplysninger om det samlede antal straffelovsovertrædelser for 1976.

Justitsministeriet, rigspolitichefen, politiets ledelse og politiets personaleorganisationer foretager løbende undersøgelser af politiets forskellige arbejdsopgaver med henblik på at effektivisere arbejdet, herunder at begrænse politiets administrative arbejde, for yderligere at udvide og effektivisere det udgående præventive politiarbejde.

Af *Gerda Møller* (KF) til ministeren for kulturelle anliggender (6/1 77):

»Vil ministeren sørge for, at den antijødiske propagandafilm »Et undertrykt folk har altid ret« trækkes ud af statens filmcentrals distribution, og at den udbetalte statsstøtte til filmen kræves betalt tilbage?«

(Spm. nr. 202).

Begrundelse.

Filmen fordrejer, bevidst eller ubevidst, oplysninger om baggrunden for staten Israels oprettelse og om baggrunden for palæstinerernes tilværelse i flygtningelejre uden for Israels grænser, ligesom filmen bevidst eller ubevidst udelader (censurerer) oplysninger med det formål og resultat, at et uvildigt publikum forledes til at drage forkerte konklusioner. Filmen er således uegnet til undervisnings- og oplysningsformål og dermed i strid med statens filmcentrals formål i henhold til filmlovens § 17.

Minister for kulturelle anliggende *Niels Mathiasens* svar (17/1 11):

Først må jeg oplyse fru Gerda Møller om, at kulturministeren ikke er beføjet til at bestemme, hvilke film statens filmcentral skal distribuere eller ikke skal distribuere.

Formanden for statens filmcentrals besty-

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

relse har meddelt mig følgende, der tillige er udsendt som pressemeddelelse:

»Efter endt vinterferie i udlandet er jeg blevet bekendt med de mange forstærkede angreb, der den sidste tid er fremsat mod speakerkommentaren til statens filmcentrals produktion »Et undertrykt folk har altid ret«.

Det er bl. a. påstået, at filmen skulle være injurierende mod den israelske stat. Jeg har derfor bedt om, at der foretages en dybtgående vurdering af filmens speakerkommentar under medvirken af blandt andre professor, dr. jur. Ole Espersen og professor, dr. jur. Isi Foighel.

Filmens instruktør, Nils Vest, har erklæret sig indforstået med at lade foretage ændringer i speakerkommentaren, hvis det kan dokumenteres, at denne er i strid med de historiske kendsgerninger – eller er injurierende.

Indtil dette arbejde er gennemført, har jeg på bestyrelsens vegne bedt om, at filmens distribution indstilles.«

Med hensyn til finansieringsspørgsmålet skal jeg meddele, at filmen, som det rigtigt fremgår af fru Gerda Møllers spørgsmål nr. 179, ikke er en film, til hvis produktion statens filmcentral har ydet støtte, men en film, som filmcentralen selv har produceret. Allerede af den grund opstår spørgsmålet om tilbagebetaling ikke.

Af *Inger Stilling Pedersen* (KrF) til socialministeren (10/1 77):

»Finder ministeren det rimeligt at pålægge institutioner den indberetningspligt, der er lagt op til i bekendtgørelse nr. 199 af 29. marts 1976, hvorefter enhver form for fysisk kontakt skal indberettes?«

(Spm. nr. 209).

Begrundelse.

Det er umuligt for institutionerne at leve op til denne bestemmelse. Konsekvensen bliver en overflødig tidkrævende administration. Det kan ikke være rimeligt at skulle indberette den lovlige fysiske kontakt, som bruges utallige gange i årets løb. Institutionen træder i hjemmets sted, og man bør hjælpe den til at kunne fungere som et hjem.

Socialminister *Eva Gredals* svar (17/1 77):

I socialministeriets bekendtgørelse nr. 199 af 29. marts 1976 om magtanvendelse, isolation, sikrede afdelinger, fratagelse af besøgsret og brevkontrol i døgninstitutioner for børn og unge beskrives i § 1 såvel ikke tilladt som tilladt fysisk magtanvendelse.

Herefter er fysisk magtanvendelse over for børn og unge i form af tildeling af slag, spark, lussinger, kniben eller anden form for legemlig, smertevoldende revselse eller afstraffelse ikke tilladt, uanset om motivet måtte være gengældelse eller opretholdelse af disciplin.

Derimod er fysisk magtanvendelse i form af, at barnet eller den unge fastholdes eller føres til sit værelse, tilladt, såfremt den er afpasset efter forholdene i den enkelte situation og ikke går ud over det strengt nødvendige. Det samme gælder magtanvendelse, der tilsigter at forhindre barnet eller den unge i at skade andre eller sig selv.

Magtanvendelse – såvel tilladt som ikke tilladt – forudsætter herefter andet og mere end den fysiske kontakt, der jævnligt indtræder i den daglige omgang mellem børn og medarbejdere. Når en medarbejder således fører et barn over en gade eller standser en mindre konflikt mellem et par elever, foreligger der ikke en magtanvendelse, der er omfattet af den nævnte bekendtgørelse.

Det skal understreges, at den nævnte bekendtgørelses regler om, hvilke forhold der betragtes som omfattet af begrebet magtanvendelse, er en klargørelse af de også før bekendtgørelsens ikrafttræden gældende regler.

Skal reglerne imidlertid fungere med det primære sigte at give børn og unge på institutioner den størst mulige retsbeskyttelse samt herudover tjene som beskyttelse af medarbejderne, er det helt afgørende, at der er etableret et system, der muliggør kontrol med reglernes overholdelse, og som ikke overlader det til den enkelte institutions eller medarbejders skøn at drage grænsen mellem ikke tilladt og tilladt magtanvendelse.

Med udgangspunkt i en kritik fra folketingets ombudsmand i forbindelse med dennes undersøgelser af de tidligere statsungdomshjems administration af reglerne om magtanvendelse m. v. blev spørgsmålet om, hvilke regler der skulle gælde med hensyn til indberetning m. m. af fysisk magtanvendelse, taget op til overvejelse.

[Socialministeren.]

Resultatet af disse overvejelser har fundet udtryk i den nævnte bekendtgørelses § 14, hvorefter enhver form for fysisk magtanvendelse, såvel ikke tilladt som tilladt, efter nærmere angivne regler skal indberettes til amtsrådet, der efter bistandsloven administrerer døgninstitutioner for børn og unge.

På baggrund af foranstående finder jeg ikke grundlag for at overveje en lempelse af de fastsatte indberetningsregler, heller ikke i form af dispensation for enkelte typer af institutioner.

Da det har vist sig vanskeligt at drage grænsen mellem den fysiske magtanvendelse, der er omfattet af bekendtgørelsen, og blot fysisk kontakt i den daglige omgang mellem elever og medarbejdere på døgninstitutioner, har jeg bedt socialstyrelsen om at udsende en vejledning om dette særlige afgrænsningsproblem.

Af *Maisted* (FP) til finansministeren (10/1 77):

»Ministeren bedes oplyse antallet af offentligt ansatte i Danmark, når man anvender samme europæiske metode (ESA – The European System of Integrated Economic Accounts) som EF.«

(Spm. nr. 210).

Begrundelse.

Når man skal drage sammenligning med andre EF-lande, må tallene nødvendigvis være opgjort ens.

Finansminister *Heinesens* svar (18/1 77):

De efterlyste tal for offentligt ansatte i EF-landene er meddelt folketingets udvalg for forretningsordenen ved finansministerens skrivelse af 14. juni 1976 – j.nr. LPS 715/76 – i forbindelse med besvarelsen af spørgsmål 7 ad forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en parlamentarisk kommission i henhold til grundlovens § 51 vedrørende de samfundsøkonomiske virkninger af den offentlige sektors lønføring m. v.

Som anført i begrundelsen for det stillede spørgsmål må tallene være opgjort ens, når man skal drage sammenligning med andre EF-lande. Som det fremgår af det den 14. juni 1976 afgivne svar, der vedlægges, er en umiddelbar sammenligning af antallet af offentligt ansatte i forskellige EF-lande ikke mulig på grund af forskellig afgrænsning af den offent-

lige sektor, uanset anvendelse af samme metode.

Bilag.

Spørgsmål 7:

»Udvalget anmoder om at få den i dagspressen for en måneds tid siden omhandlede EF-statistik, der skulle udvise, at Danmark er det EF-land, der har den højeste procentdel af offentligt ansatte.«

Svar:

De nævnte bladmeddelelser synes at bygge på en artikel, udsendt af Ritzaus Bureau den 3. februar 1976, og som omhandler beskæftigelsen i den offentlige sektor i årene 1970–74 i EF-landene.

De pågældende oplysninger er i mere fuldstændig form indeholdt i den netop udkomne statistiske årbog »Eurostat« 2–1975: Nationalregnskaber, som udgives af EF. I den vedlagte tabel er sammenfattet oplysninger fra de enkelte lande-tabeller. Det bemærkes, at der ikke foreligger oplysninger vedrørende Irland.

Ved opstillingen af tabellerne har EF benyttet EFs erhvervskode (NACE), herunder den særlige del (CLIO), der vedrører nationalregnskabsstatistikken.

Det skal i denne forbindelse tilføjes, at en umiddelbar sammenligning af antallet af offentligt ansatte i forskellige EF-lande ikke er mulig på det anførte grundlag, idet afgrænsningen af den offentlige sektor er forbundet med betydelige problemer og ikke er identisk for de forskellige lande. Ikke mindst kategorien af »halv-offentlige« institutioner og private institutioner med meget betydelige offentlige tilskud (plejehjem, børnehaver m. v.) er vanskelig at placere. Det bemærkes, at personalet i alle sådanne institutioner i den danske statistik er henført til den offentlige sektor.

Underbilag 1.

Den beskæftigede befolkning i EF-landene 1970-74.

(1) Antal beskæftigede i tusinder (i henseende til nationalregnskabsstatistikken).

	1970	1971	1972	1973	1974
Belgien a)	3.774	3.816	3.814	3.849	3.828
Danmark b)	2.374	2.409,1	2.400,8	2.407,1	2.394,6
Frankrig	20.905	21.033	21.169	21.437	21.653
Holland	4.696	4.724	4.683	4.692	4.688
Italien	19.745	19.715	19.466	19.592	19.831
Luxembourg	136,5	140,1	143,8	146,8	150,5
Storbritannien	24.842	24.486	24.498	25.069	25.181
Tyskland (Forbundsrepub.)	26.571	26.639	26.581	26.648	26.152

Kilde: »Eurostat«, årbog 2-1975, udgivet af Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle publikationer.

Noter: a) For hele den beskæftigede del af befolkningen er benyttet en ny talserie fra 1974.
b) Tallene før 1973 er ikke helt sammenlignelige med tallene for de senere år. For 1971 indbefatter tallet 28.400 arbejdsløse.

Underbilag 2.

(2) Antal beskæftigede ved ikke-kommercielle tjenesteydelser (A), heraf ved offentlige ydelser (B).

	1970		1971		1972		1973		1974	
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Belgien ... a)	634	510								
Danmark . b)	487,6		479,6		544,9	527,3	554	538,4	575,4	561
Frankrig	3391		3462		3521		3580		3632	
Holland .. c)	662	567	678	584	693	601	698	607	707	617
Italien	2564	2091	2662	2189	2723	2255	2791	2322	2811	2336
Luxembourg .	13,8	12,6	13,9	12,7	14,5	13,3	14,8	13,6	15	13,8
Storbritannien	4355	4257	4488	4398						
Tyskland										
(Forbundsrep.)	3620	2975	3735	3085	3878	3222	3978	3318	4095	3430

Kilde: »Eurostat«, årbog 2-1975, udgivet af Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle publikationer.

Noter: a) For hele den beskæftigede del af befolkningen er benyttet en ny talserie fra 1974.
b) Tallene før 1973 er ikke helt sammenlignelige med tallene for de senere år. For 1971 indbefatter tallet 28.400 arbejdsløse.
c) Mandår.

Underbilag 3.

(2) i procent af (1).

	1970		1971		1972		1973		1974	
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Belgien . . . a)	16,8	13,5								
Danmark . b)	21,2		20,5		22,8	22,1	23,1	22,5	24,1	23,5
Frankrig	16,2		16,5		16,6		16,7		16,8	
Holland	14,1	12,1	14,4	12,4	14,8	12,8	14,9	12,9	15,1	13,2
Italien	13	10,6	13,5	11,1	14	11,6	14,2	11,9	14,2	11,8
Luxembourg .	10,1	9,2	9,9	9,1	10,1	9,2	10,1	9,3	10	9,2
Storbritannien	17,5	17,1	18,3	18						
Tyskland										
(Forbundsrep.)	13,6	11,2	14	11,6	14,6	12,1	14,9	12,5	15,7	13,1

Kilde: »Eurostat«, årbog 2-1975, udgivet af Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle publikationer.

Noter: a) For hele den beskæftigede del af befolkningen er benyttet en ny talserie fra 1974.
b) Tallene før 1973 er ikke helt sammenlignelige med tallene for de senere år. For 1971 indbefatter tallet 28.400 arbejdsløse.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om handel med gødning og grundforbedringsmidler m. m.

(Lovforslag nr. L 58. Fremsat 13/10 76. Første behandling 5/11 76. Betænkning 15/12 76).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Glistrup (FP):

Fremskridtsgruppens drøftelser af det foreliggende lovforslag er mundet ud i, at folketinget reelt ikke har nogen som helst handlefrihed til at få noget fornuftigere ud af dette lovgivningsanliggende end det, der finder udtryk i landbrugsministerens forslag, og at folketinget reelt ikke har nogen som helst mulighed for at forkaste forslaget. Deraf må vi selvfølgelig drage den konsekvens, at vi må stemme ja til forslaget, for det er folketinget bundet til i medfør af Danmarks internationale forpligtelser i relation til EF-fællesskabet. Derfor vil fremskridtspartiet, når forslaget kommer til tredje behandling, stemme ja.

Men det giver jo unægtelig anledning til reflektioner, at vi inden for nu dette område, i næste uge eller til næste år måske inden for

nogle andre områder, er afskåret fra her i folketinget at opfylde den pligt, som grundlovens regler om, at vi har den lovgivende magt, pålægger os, men at vi bare er reduceret til at være et ekspeditionskontor. Selvfølgelig kan det i vidt omfang ikke være anderledes, når vi nu engang har indmeldt os i EF, men vi kan dog inden for det danske nationale område forsøge at få tingene til at glide, så vi i hvert tilfælde bevarer en vis mulighed for, at folketinget og de af vælgerne indvalgte partier reelt kan tage stilling til sager af denne karakter.

Her er det jo unægtelig at markedsudvalgets arbejdsmetoder kommer i fokus. Situationen er den, at mens en hvilken som helst ændring af dansk lovgivning, som ikke har relation til EF-anliggender, i henhold til grundlovens bestemmelser kommer til realitetsbehandling tre gange i folketingssalen, hvor et hvilket som helst folketingsmedlem i praksis kan opnå, at forslaget bliver gransket under udvalgsbehandling, så er de sager, som kører ind over EF-maskineriet, sådan indrettet, at de altså ikke kommer til nogen realitetsbehandling i folketingssalen eller i det fagudvalg, der har med det at gøre. Derfor hviler der et centreret ansvar på markedsudvalget for virkelig at få gjort sit arbejde på en sådan måde, at lige så snart der er tale om noget, der medfører ændringer i dansk lovgivning, så sørger man for, at markedsudvalget får indrettet sine arbejds-